

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kakko, L. (2024) Miten käytän puhdistusaineita oikein? Asumisterveys, 2024:2, s. 4-5.

URL: https://www.asumisterveysliitto.fi/download_file/358/208

Miten käytän puhdistusaineita oikein?

LEILA KAKKO,
LEHTORI, TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Viime vuosien aikana on ollut paljon keskustelua siivouksessa käytettävistä puhdistusaineista ja niiden oikeasta käytöstä. Samaan aikaan on etsitty korvaavia kotitaloudesta löytyviä aineita pintojen ekologisempaan puhdistamiseen. ”Kemikaalivapaa” oli toiveena ennen koronaa, ja sitten kaupoista myytiin desinfioidut aineet loppuun. Kuinka näin pääsi käymään?

Artikkelissa käsitellään siivousaineiden oikeaa valintaa, käyttökohteita ja oikeaa annostelua.

Kotona siivotessa ei aina tarvita puhdistusaineita ollenkaan. Ihan vesijohtovedellä kostutettu hyvälaatuinen mikrokuituinen pyyhe riittää päivittäisessä pintojen puhdistamisessa, mikäli pintoja ei päästetä pinttymään.

Kaikessa puhtaanapidossa kannattaa muistaa ns. pesuympeyrä. Pesutapahtumassa vaikuttavat aina neljä osatekijää: lämpötila, aika, mekaniikka ja kemia, ja niiden summa on aina vakio.

Jos halutaan laskea lämpötilaa, kuten nyt pyykinpesussa on ollut trendinä, niin joku tai jotkut muut osatekijät tarvitaan tilalle. Pesu kestää kauemmin ja käytettävä aine voi olla emäksisempi kuin korkeammassa lämpötilassa käytettävä.

Keittiöiden siivous- ja hygieniaopas, 2021.

Puhdistustapahtumassa vaikuttaa aina: lämpötila, aika, kemia ja mekaniikka.

Siivousaineet voidaan jaotella joko käyttökohteen mukaan, joka onkin tavallinen tapa kotisiivoukseen myytävissä aineissa – puhutaan saunaan ja kylpyhuoneeseen tai vaikka keittiön siivoukseen tarkoitettusta aineesta. Ammatillaiset käyttävät useammin aineen pH-arvon mukaan tehtyä jaottelua.

Käyttäjälle turvallisimmat aineet löytyvät pH-taulukon neutraalista osasta, jolloin puhutaan pH-arvoista välillä 6–8. Tälle alueelle sijoittuvat mm. käsiastianpesuaineet ja osa yleispuhdistusaineista. Heikosti emäksiset aineet ovat myös yleispuhdistusaineita, mutta emäksisyyden kasvaessa myös käyttö muuttuu enemmän peruspesuissa käytettäväksi aineiksi.

”Liika annostelu ei tehosta puhdistusta.”

Happamilla aineilla ei juurikaan ole pesevää ominaisuutta mutta niitä käytetään mm. kalkin poistoon. Tosin nykyisin pesu- ja puhdistusaineiden tärkeimmät komponentit eli tensidit ovat kehittyneet, jolloin pelkkä pH ei enää kerro kaikkea aineen ominaisuuksista. Happamien aineiden tilalla kotitalouksissa voidaan käyttää esimerkiksi etikkaa.

Pinnalla oleva lika vaikuttaa siihen millainen aine valitaan. Mutta aina kun ei voida tietää lian koostumusta, aloitetaan mahdollisimman neutraalilla aineella. Hyviä ohjeita siivousaineiden valintaan löytyy mm. Marttojen sivuilta.

Valitaan mikä aine tahansa, niin aina pitää muistaa käyttää maksimissaan tuotteen käyttöohjeen mukaista annostusta, liika annostelu ei tehosta puhdistusta vaan usein päinvastoin saattaa kertyä pinnoille, jolloin myös lika tarttuu pintaan helpommin.

Puhdistusaineen valinnassa pitää myös tietää ja tunnistaa pintamateriaalit, sillä esimerkiksi linoleum ei kestä emäksisiä aineita eikä laminaatille sovi saippuapohjaiset pesuaineet. Monet ns. luonnonmukaiset puhdistusaineet sisältävät tehoaineenaan saippuaa.

WC-tiloissa ei saa käyttää hapanta ainetta yhdessä klooripitoisen aineen kanssa, sillä yhdistelmästä muodostuu myrkyllisiä yhdisteitä.

Koronaepidemian aikana, ja sen jälkeen, desinfiointiaineiden käyttö lisääntyi kotitalouksissa, vaikka välillä niiden käytöstä on enemmän haittaa kuin hyötyä. Kuten nimikin sanoo, desinfiointiaineet tappavat myös hyvät mikrobit. Ne ovat usein haitallisia ympäristölle, ja ne voivat herkistää tai aiheuttaa ärsytys- ja allergiaoireita.

”Desinfiointiaineet tappavat myös hyvät mikrobit.”

Desinfiointiaineiden käyttö on tarpeen vain silloin, kun on olemassa erityinen tartuntariski. Esimerkiksi epidemian aikana, jos kotona on joku sairastunut, voi kylpyhuoneessa, vessassa ja kosketuspintoilla käyttää desinfiointiainetta puhdistusainetta tilapäisesti.

Desinfiointiaineista puhuttaessa pitää muistuttaa, että käsien desinfiointiaineet on tarkoitettu vain käsille, sillä ne sisältävät myös käsiä hoitavia aineita, jotka voivat kerrostua pinnoille, jos niitä käytetään pintadesinfektioon.

Kotisiivoukseen on tarjolla myös käyttökohteidensa mukaisia valmiita puhdistusaineliuoksia suihkupullois-

Kotimaisia tuotteita ostaessasi varmistat työtä suomalaisille, muistuttaa Leila Kakko.

Heini Pääkkönen, TAMK

sa. Niitä käytettäessä ei tarvitse huolehtia oikeasta annostelusta, sillä ne myydään valmiina ja helppokäyttöisinä käyttöliuoksina, ja osa muodostaa pinnalle suihkutettaessa vaahdon, jolloin aine pystyy vaikuttamaan pinnalla kauemmin. Valmiiden käyttöliuosten

käyttöä voi perustella vaivattomuudella ja aina oikealla annostuksella. On myös mahdollista ostaa puhdistusaine tabletteina, jolloin käyttöliuos tehdään suihkupulloon lisäämällä vesijohtovesi. Kun pullo tyhjenee, se pitää pestä ennen seuraavan käyttöliuoksen valmistamista. Valmiiden käyttöliuosten etu on myös niiden säilyvyys verrattuna itse tiivisteestä tehtyyn käyttöliuokseen, jonka säilyvyys on normaalisti noin viikko.

Jos käyttöliuos tehdään itse kannattaa olla todella huolellinen annostelun suhteen. Useissa tiivisteissä käyttöliuos tehdään lisäämällä 1–5 ml tiivistettä litraan vettä.

Ekologiseen ja vastuulliseen kuluttamiseen kuuluu myös siivousaineiden käyttö ja hankinta. Nykyisin tuotteet koostuvat useimmiten biohajoavista aineosista, ja kotimaisia tuotteita ostaessasi voit osaltasi varmistaa työtä suomalaisille. ●

Lue lisää asiasta:
Koskinen, M., Kakko, L. ja Välikylä, T. 2021. Keittiöiden siivous- ja hygieniaopas. 2. uudistettu painos. Suomen Ympäristö- ja Terveysalan Kustannus Oy.
<https://www.martat.fi/marttakoulu/kodinhoito/siivous/siivousaineiden-valinta-ja-kaytto/>

pH-arvo	pH-arvo sanallisesti	Lika	Esimerkkejä käyttökohteista
14	Vahvasti emäksinen (11.1-14)	Pinttynyt lika	Perussiivous ja vahanpoisto Uunit, grillit ja rasvalika
13			
12			
11			
10	Emäksinen (10.1-11)	Kinnittynyt lika	Lattiakaivot
9	Heikosti emäksinen (8.1-10)	Runsas irtolika Vesiliukoinen lika	Ylläpitosiivous
8			
7	Neutraali (6-8)	Eloperäinen lika Vähäinen hiukkaslika	Ylläpitosiivous Astianpesu Lasit ja pellit
6			
5	Hapan (2-5.9)	Kalkkisaostumat Ruoste	Perussiivous ja saostumien poisto
4			
3			
2			
1	Vahvasti hapan (0-1.9)	Pinttynyt saostumat	Perussiivous ja saostumien poisto
0			

pH-arvon vaikutus eri likatyypeissä ja pesuaineiden käyttö erilaisissa kohteissa.

Keittiöiden siivous- ja hygieniaopas, 2021.